

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Wojciech Skrzypek <i>Rys historyczny rozwoju wojskowego wymiaru sprawiedliwości</i>	9
Katarzyna Dunaj, Monika Giżyńska <i>Konstytucyjne podstawy sądownictwa wojskowego w Polsce</i>	19
Marta Stepnowska <i>Nadzór nad sądami wojskowymi</i>	34
Joanna Bodio <i>Status sędziów sądów wojskowych</i>	45
Agnieszka Brzostek <i>Zadania Izby Wojskowej Sądu Najwyższego w zakresie spraw właściwych sądownictwu wojskowemu</i>	71
Mirosław Karpiuk, Małgorzata Czuryk <i>Instytucja asystenta sędziego w sądach wojskowych po nowelizacji z dnia 28 marca 2012 r. ustawy Prawo o ustroju sądów wojskowych</i>	84
Wiesław Kozielowicz <i>Sądy wyjątkowe w czasie wojny oraz postępowanie karne wojenne – uwagi de lege ferenda</i>	96
Izabela Nowicka <i>Okoliczności wyłączające bezprawność czynu popełnionego przez żołnierza (art. 317 k.k., art. 318 k.k.)</i>	112

Katarzyna Chałubińska-Jentkiewicz	
<i>Znaczenie mediów oraz prawa i obowiązki dziennikarskie w sprawozdawczości w sądownictwie wojskowym</i>	125
Maciej Aleksandrowicz	
<i>Szwajcaria – prawo i sądy wojskowe. Zarys problematyki</i>	146
Katarzyna Jurewicz-Bakun	
<i>Prawne podstawy funkcjonowania sądów wojskowych Federacji Rosyjskiej</i>	162

WSTĘP

Rosnące znaczenie władzy sądowniczej we współczesnych państwach demokratycznych sprawia, że wywodzące od Monteskiusza powiedzenie, iż „sądy są tylko ustami ustawy” traci coraz bardziej na aktualności. Dlatego na przedstawicielach nauki prawa ciąży obowiązek stałego analizowania zmieniającej się rzeczywistości i przepisów prawa, by na nowo określać i odkrywać znaczenie sądów jako organów odpowiedzialnych za prawidłowe funkcjonowanie mechanizmów państwa demokratycznego. Są one *ex definitione* odseparowane od świata polityki, a nadane im przez ustrojodawcę znaczenie umożliwia wypełnianie roli bezstronnego arbitra w rozstrzygnięciu sporów prawnych.

Prezentowany w niniejszym zbiorze zbiór studiów i szkiców poświęcony jest jednemu z segmentów władzy sądowniczej, jakim są sądy wojskowe. Pole badań naukowych w tej mierze jest mało eksploatowane przez doktrynę, tymczasem ich funkcjonowanie jest zagadnieniem niesłychanie ważkim, zarówno ze względów teoretycznych i praktycznych. Konstytucja RP z 1997 r. (co prawda w skromnym zakresie) dokonała petryfikacji sądów wojskowych, mających już długą tradycję funkcjonowania.

W ostatnich latach w dyskusji naukowej i publicystycznej w Polsce pojawiły się głosy kwestionujące potrzebę dalszego utrzymywania sądownictwa wojskowego. Krytycy obecnego stanu rzeczy utrzymują zwłaszcza, że nie da się pogodzić faktu, iż w sądach wojskowych zasiadają żołnierze w czynnej służbie wojskowej, z zasadą ich niezawisłości. Kwestionuje się również racjonalność utrzymywania sądownictwa wojskowego, m.in. ze względu na wiążące się z tym koszty. Intencją autorów niniejszego opracowania jest włączenie się do tej dyskusji. Niezależnie od tego podniesiono w nim szereg innych kwestii związanych z funkcjonowaniem sądów wojskowych. Odniesiono się do uwarunkowań historycznych sądownictwa wojskowego, scharakteryzowano aktualny stan przepisów konstytucyjnych i ustawowych z zakresu organizacji i zadań sądów wojskowych.

8 Wstęp

W zbiorze znajdują się również teksty poświęcone kwestiom bardziej szczegółowym: funkcjonowaniu sądów wyjątkowych w czasie wojny, okolicznościom wyłączającym bezprawność czynu popełnionego przez żołnierza, znaczeniu mediów dla funkcjonowania sądów wojskowych. Dwa ostatnie artykuły zostały poświęcone funkcjonowaniu sądów wojskowych w innych państwach: Szwajcarii i Rosji.

Redaktorzy niniejszej książki składają serdeczne podziękowania Autorom, którzy zechcieli odpowiedzieć na zaproszenie i przesłać swoje teksty do publikacji.

Katarzyna Dunaj
Marta Stepnowska